

Legislativa pro školní metodiky prevence

(aktualizováno k 25. 11. 2021)

Přehled základní legislativy

Úmluva o právech dítěte vyhlášeno ve Sbírce zákonů č. 104/1991

Postavení Úmluvy o právech dítěte v právním řádu ČR je dáno článkem **10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústavy ČR**

Mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách ČR ratifikované a vyhlášené na našem území, obecně závazné mají přednost před zákonem.

Postavení a ochrana dítěte upravuje i ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práva a svobod, která je součástí ústavního pořádku ČR.

Z čeho vycházíme?

ze **Školského zákona č. 561/2004 novela školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášené pod č. 82/2015 Sb.**

Co nás zajímá:

§ 21 práva žáků, studentů a zákon. zástup. dětí a nezletilých žáků

Odst. (1) Žáci a studenti mají právo: na vzdělávání, informace o výsledcích, atd.

Odst. (3) Na informace podle odstavce (1) mají právo i zákonní zástupci

§ 22 povinnosti žáků, studentů, zákon. zást. dětí a nezletilých žáků

Odst. (1) Žáci jsou povinni

a) řádně docházet do školy a vzdělávat se,

b) dodržovat školní řád a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy a škol. zař. k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni,

c) plnit pokyny pedagog. pracovníků škol a školských zařízení vydané v souladu s právními předpisy a školním a vnitřním řádem.

odst. (3) Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni

c) Informovat školu a škol. zařiz. o změně zdravotní způsobilosti, zdravot. obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít závažný průběh na vzdělávání.

§ 22a - Práva pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci mají při výkonu své pedagogické činnosti právo

a) na zajištění podmínek potřebných pro výkon jejich pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole,

b) aby nebylo do jejich přímé pedagogické činnosti zasahováno v rozporu s právními předpisy,

c) na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálně-pedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti,

d) volit a být voleni do školské rady,

e) na objektivní hodnocení své pedagogické činnosti.

§ 22b - Povinnosti pedagogických pracovníků

Pedagogický pracovník je povinen

- a) vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- b) chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,
- c) chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- d) svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,
- e) zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- f) poskytovat dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním.

§ 29 bezpečnost a ochrana zdraví ve školách

Odst. (1) Školy a škol. zaříz. jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování škol. služeb povinny přihlížet k základním fyziolog. potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociál. patolog. jevů.

Odst. (2) Školy a školská zaříz. zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků, a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečí a ochrany zdraví.

§ 30 školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

Odst. (1) Ředitel školy vydá školní řád a vnitřní řád, oba upravuje

- c) Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

§ 31 výchovná opatření

Odst. (1)

(1) Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněně vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy dalších kázeňských opatření a podmínky pro udělování a ukládání těchto dalších kázeňských opatření a pochval nebo jiných ocenění.

(2) Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V případě zvláště závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem ředitel vyloučí žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. To neplatí pro zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a zařízení pro preventivně výchovnou péči podle zákona upravujícího ústavní a ochrannou výchovu a preventivně výchovnou péči. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského zařízení rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

(3) Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení nebo vůči ostatním žákům nebo studentům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.

(4) O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka či studenta rozhodne ředitel školy nebo školského zařízení do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu.²¹⁾ O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák nebo student přestává být žákem nebo studentem školy nebo školského zařízení dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.

(5) Dopustí-li se žák nebo student jednání podle odstavce 3, oznámí ředitel školy nebo školského zařízení tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jde-li o nezletilého, a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděl.

PŘESTUPKY

§ 182a

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jako zákonný zástupce

1. nepřihlásí dítě k zápisu k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4,

2. nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání podle § 34a odst. 2,

3. zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte,

b) jako osoba, která přišla do styku s informacemi veřejně nepřístupnými, poruší povinnost mlčenlivosti o informacích veřejně nepřístupných podle § 80b odst. 4, nebo

c) jako osoba odpovědná za přijetí nebo splnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti podle § 174 odst. 2 písm. b), c) a d) ve lhůtě stanovené Českou školní inspekcí tato opatření nepřijme nebo je nesplní.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu až do 5 000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. b) lze uložit pokutu až do 500 000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. c) lze uložit pokutu až do 50 000 Kč.

(3) Přestupky podle odstavce 1 písm. b) v prvním stupni projednává ministerstvo.

(4) Přestupky podle odstavce 1 písm. c) v prvním stupni projednává Česká školní inspekce. Pokuty za tyto přestupky vybírá a vymáhá Česká školní inspekce.

Vyhláška 256/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.

§ 15 odst. (1) - Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

a) 1- velmi dobré,

b) 2- uspokojivé,

c) 3- neuspokojivé.

§ 17

Odst. (3) - při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

a) napomenutí třídního učitele

- b) důtka třídního učitele
- c) důtka ředitele školy (uložení pouze po projednání na pedagog. radě)

Novelizace navazujících právních předpisů (Vyhláška č. 72/2005 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – Vyhláška č. 197/2016 Sb., s účinností od 1. 9. 2016

Anotace - směrem k prevenci:

Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. d) kromě jiných činností se jedná o:

prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, prevenci různých forem rizikového chování a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací.

Poradna § 5:

Odst. (1) Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.

Odst. (3) Poradna (kromě jiného):

- i) poskytuje metodickou podporu škole a školskému zařízení při poskytování poradenských služeb a podpůrných opatření,
- l) prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci rizikového chování, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

§7 (1) ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **školním poradenským pracovištěm**, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a ŠMP, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem...

§7 (2) ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- c) prevenci školní neúspěšnosti,
- d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,
- h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,
- j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,
- m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

§ 7 (3)

Škola zpracovává a uskutečňuje **program poradenských služeb ve škole**, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Příloha č. 3 Standardní činnosti školy
Standardní činnosti výchovného poradce
Standardní činnosti školního metodika prevence
Standardní činnosti školního psychologa
Standardní činnosti speciálního pedagoga

Vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání - nahrazuje Vyhlášku č. 73/2005 Sb.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.

Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

- Specializační činnost a specializační příplatek

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

§ 133 Specializační příplatek pedagogického pracovníka

Pedagogickému pracovníkovi, který vedle přímé pedagogické činnosti vykonává také specializované činnosti, k jejichž výkonu jsou nezbytné další kvalifikační předpoklady, se poskytuje příplatek ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně.

Zákon 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (...)

§ 9 Studium k výkonu specializovaných činností

Novela zákona 359/1999 Sb., v o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb.- o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí

§ 1 – Sociálně právní ochranou dětí se rozumí zejména

- a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

§ 6

Sociálně právní ochrana se zaměřuje zejména na děti,

- a) jejichž rodiče

1. zemřeli

2. neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti

3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti

- b) které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do jejich výchovy;
- c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo jiné návykové látky, jsou ohroženi závislostí, živí se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší 15-ti let, spáchaly čin, který by byl jinak trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití;
- d) které se opakovaně dopouští úteků od rodičů nebo jiných fyz. osob odpovědných za výchovu dítěte,
- e) na kterých byl spáchán trestný čin, ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní život nebo jmění, nebo je podezřeni ze spáchání takového činu;

Pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

§ 7 (2) každý je **oprávněn** upozornit OSPOD na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti (§6)

§ 8

1) Dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany dítěte a zařízení sociálně právní ochrany, státní orgány, kterým podle zvláštních právních předpisů (7) přísluší ochrana práv a oprávněných zájmů dítěte, pověřené osoby, školy a školská zařízení a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv, tyto orgány, právnické a fyzické osoby a pověřené osoby jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc.

Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.

§ 10 (1) Obecný úřad je povinen

- a) Vyhledávat děti uvedené v § 6
- b) Působit na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti
- c) Projednat s rodiči odstranění nedostatků ve výchově dítěte
- d) Projednat s dítětem nedostatky v jeho chování
- e) Sledovat, zda na základě kontrolních opatření zamezeno v přístupu dětí do prostředí, které je z hlediska jejich vývoje a výchovy ohrožující.

§ 10 (e) Obecný úřad je povinen

Pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin, a to ve spolupráci s rodiči, se zástupci škol a škol. zařiz., Policie ČR, státních zástupců, pracovníků ve zdravot. a dalších odborníků...

§ 10

(4) – státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení, popřípadě další zařízení určená pro děti jsou povinny oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v §6 (1), a to bez zbytečného odkladu po tom, kdy se takové skutečnosti dozví.

§ 57

(1) „zaměstnanci OSPOD jsou povinni zachovat mlčenlivost o osobě, která upozornila OSPOD na skutečnosti (§7).“

Výchovná opatření

§ 13

(1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností

a) napomenout vhodným způsobem dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,

b) stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte,

c) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte omezení bránící působení škodlivých vlivů na výchovu dítěte, zejména zákaz určitých činností, návštěv určitých míst, akcí nebo zařízení nevhodných vzhledem k osobě dítěte a jeho vývoji, nebo

d) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo uložit povinnost účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie; ustanovení § 12 odst. 1 tím není dotčeno.

Neučinil-li tak obecní úřad obce s rozšířenou působností, může o těchto výchovných opatřeních za stejných podmínek rozhodnout soud.

(2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností při rozhodování o výchovných opatřeních podle odstavce 1 přihledne k tomu, že projednávání nedostatků podle § 10 odst. 1 písm. b) až d) nebo uložení povinnosti podle § 12 odst. 1 a 3 nevedlo k nápravě.

(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může požádat příslušný obecní úřad, aby sledoval, zda jsou dodržována výchovná opatření, o nichž rozhodl.

(4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností zruší jím uložené výchovné opatření,

a) jestliže splní svůj účel, nebo

b) jestliže nesplní svůj účel; přitom může rozhodnout o uložení jiného výchovného opatření nebo zvolit jiné vhodné opatření sociálně-právní ochrany,

c) změní-li se poměry; písmeno b) věta za středníkem platí obdobně.

§ 13a

(1) Vyžaduje-li to zájem dítěte a výchovná opatření podle § 13 odst. 1 nevedla k nápravě, může soud dočasně odejmout dítě z péče rodičů nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte; přitom dítěti nařídí nejdéle na 3 měsíce pobyt ve

a) středisku výchovné péče nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nebo

b) zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením.

§ 57

Zaměstnanci v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu, zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu, zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu a zaměstnanci zařízení sociálně-právní ochrany jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se při provádění sociálně-právní ochrany nebo v přímé souvislosti s tím seznámili, pokud se v tomto zákoně nestanoví jinak....

Zákon 89/2012/ Sb., občanský zákoník – „zákon o rodině“

Nový občanský zákoník mění postavení dítěte-nyní je nikoliv pouze objektem, ale již subjektem práva. Soud má proto povinnost u dítěte nad 12 let věku zjišťovat jeho názor na projednávanou věc.

Posilují práva rodičů, školy mají povinnost odpovídat na dotazy ohledně dítěte oběma rodičům/platí to, pokud nebyli zbaveni rodičovských práv nebo jim tato práva nebyla omezena/a to i tehdy, jsou-li rozvedeni nebo nesezdáni.

Část I. – Obecná část

Osobnost člověka – ochrana §81 - §83

Podoba a soukromí §84 - §90

Část II. – Rodinné právo

§ 865, odst. (1) rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům, leda jí byl zbaven. odst. (2) – rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti.

§ 870 Nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení

§ 871 Odst. (1) Zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví.

odst. (2) Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li

- rodič své dítě, které není trestně odpovědní, ke spáchání trestného činu, nebo
- spáchal –li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či
- organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem soud zvlášť posoudí
- nejsou-li důvody pro zbavení rodiče jeho odpovědnosti.

Péče o dítě a jeho ochrana

§ 880 ods. (1) Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.

§ 883 Rodiče a dítě si jsou povinni pomoci, podporou a ohledem na svou důstojnost.

§ 884 odst. (1) Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

odst. (2) Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.

§ 885 Pečuje-li o dítě jen jeden z rodičů, podílí se na péči o dítě a jeho výchově i manžel nebo partner rodiče dítěte, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti. To platí i pro toho, kdo s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství nebo registrované partnerství, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti.

§ 886 odst. (1) Žije-li dítě s rodiči nebo s některým z nich v rodinné domácnosti a je-li o ně řádně pečováno, podílí se i ono na péči o chod domácnosti. Tato povinnost dítěte zaniká zároveň s poskytováním výživy rodičů dítěti.

odst. (2) Dítě se podílí na péči o chod rodinné domácnosti vlastní prací, popřípadě peněžitými příspěvky, má-li vlastní příjem anebo *oběma způsoby*.

§ 890 rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů.
Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, z roku 2012 (č. 333/2012) Sb.

Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 65/2017 Sb., zákon o ochraně zdraví při změně před škodlivými účinky návykových látek (31. 7. 2017) plně nahrazuje zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

§ 1 odst. (1) – zákon upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže

odst. (2) – projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, se sleduje, aby se na toho, kdo se takového činu dopustil, užilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páchání protiprávního činu zdržel a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji...

§ 10 – Druhy opatření ukládané mladistvým osobám:

a) Výchovná opatření:

- dohled probačního úředníka
- Probační program
- Výchovné povinnosti
- Výchovná omezení
- Napomenutí s výstrahou

b) Ochranná opatření:

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabránění věci
- zabránění části majetku
- ochranná výchova

c) Trestní opatření:

- obecně prospěšné práce,
- peněžitě opatření,
- peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- propadnutí věci,
- zákaz činnosti,
- zákaz držení a chovu zvířat,
- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podm. odsouz.),
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- odnětí svobody nepodmíněné.

§ 93 - Druhy opatření ukládané dětem mladším 15 let:

- výchovná povinnost,
- výchovné omezení,
- napomenutí s výstrahou,
- zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče⁷),
- dohled probačního úředníka,
- ochranná výchova,
- ochranné léčení.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Trestné činy proti zdraví

- § 146 ublížení na zdraví

Trestné činy proti svobodě

- § 171 Omezování osobní svobody
- § 175 Vydírání
- § 176 Omezování svobody vyznání
- § 177 Útisk

Trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství

- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- § 181 Poškození cizích práv
- § 182 Porušení tajemství dopravovaných zpráv
- § 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí
- § 184 Pomluva

Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

- § 185 Znásilnění
- § 186 Sexuální nátlak
- § 187 Pohlavní zneužívání
- § 191 Šíření pornografie
- § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií
- § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie

Trestné činy proti rodině a dětem

- § 201 ohrožování výchovy dítěte
Odst. (1) – Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že
  - a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,
  - b) umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život,
  - c) umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiné prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženímhodným způsobem, nebo
  - d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti.Odst. (2) kdo umožní, byť i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, který ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry.
- § 202 Svádění k pohlavnímu styku.

- § 204 Podání alkoholu dítěti – kdo dítěti ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Trestné činy proti majetku

- § 228 Poškození cizí věci
- § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací
- § 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat
- § 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti

Trestné činy obecně ohrožující

- § 287 Šíření toxikomanie

Trestné činy narušující soužití lidí

- § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
- § 353 Nebezpečné vyhrožování
- § 354 Nebezpečné pronásledování - Stalking
- § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob
- § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
- § 357 Šíření poplašné zprávy
- § 358 Výtržnictví

Některé další formy trestné součinnosti

- § 367 nepřekažení trestného činu
- § 368 neoznámení trestného činu

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

§ 5 Přestupek

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

§ 18 Věk

Za přestupek není odpovědný, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku

§ 19 Nepříčetnost

Za přestupek není odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat; odpovědnosti se však nezbavuje ten, kdo se do stavu nepřičetnosti přivedl, byť i z nedbalosti, užitím návykové látky; návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobitelné nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

§ 7 Přestupky proti občanskému soužití,

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,

(3) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

b) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho rodinný stav.

(4) Za přestupek lze uložit pokutu

- a) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a), nebo

- **b)** 20 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. b) nebo c), odstavce 2 písm. b) nebo odstavce 3.

(5) Je-li přešupek podle odstavců 1 až 3 spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přešupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta do

- **a)** 15 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a), nebo
- **b)** 30 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. b) nebo c), odstavce 2 písm. b) nebo odstavce 3.

V případě obtěžování prostřednictvím mobilních telefonů může jít o přešupek dle § 119 zákona o elektronických komunikacích – zákon č. 127/2005 Sb., kdy pachatel vůči oběti uskutečňuje zlomyslné a obtěžující volání.

(1) Fyzická osoba se dopustí přešupku tím, že

- a) uskutečňuje zlomyslná volání,

(8) Za přešupek podle odstavce 1 písm. a) až d) a f) až m) a za přešupek podle odstavců 2 až 7 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

§ 67 Identifikace zlomyslných nebo obtěžujících volání

§ 93 Zneužití elektronické adresy odesílatele

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který provádí Nařízení EP a Rady (EU) 2016/679 (GDPR), o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

STRATEGIE

- **Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027**
- **Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018**
- **Strategie prevence kriminality na léta 2016–2020**
- **Krajská strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018**

METODICKÉ POKYNY

- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28** od. 1. 11. 2010 (přílohy upravované revidované)
2015 – doplněné o další rizikové chování – 7 příloh
- 1) Návykové látky – drogy (revize 2018)
  - 2) Rizikové chování v dopravě
  - 3) Poruchy příjmu potravy
  - 4) Alkohol a děti školního věku (revize 2018)
  - 5) Syndrom týraného dítěte – CAN

- 6) Školní šikanování
- 7) Kyberšikana (revize 2018)
- 8) Homofobie
- 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10) Vandalismus (revize 2018)
- 11) Záškoláctví (revize 2018)
- 12) Krádeže
- 13) Tabák (revize 2018)
- 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- 15) Netolismus
- 16) Sebeпоškozování
- 17) Nová náboženská hnutí
- 18) Rizikové sexuální chování
- 19) Příslušnost k subkulturám
- 20) Domácí násilí
- 21) Hazardní hraní
- 22) Pravidla prevence vzniku problémových žáků u dětí s PAS

- **Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Čj.: 21149/2016)**
- **Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)**
- **Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)**
- **Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)**
- **Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/**

Metodický pokyn není pro školy závazný, ale přináší doporučený postup!!!